

Forslag til folketingsbeslutning om arbejdspladسدemokrati.

Fremsat den 30. oktober 1973 af *Aage Frandsen, Morten Lange, Arne Larsen, Gert Petersen, Henning Philipsen og Grete Westergaard.*

Folketinget opfordrer regeringen til snarest at fremsætte lovforslag, der sikrer en demokratisering af arbejdspladserne efter følgende retningslinjer:

1. Til at varetage lønmodtagernes interesser og udøve en del af de beføjelser, der tilkommer lønmodtagerne, skal der i virksomheder med mindst 10 ansatte oprettes virksomhedsråd, der skal vælges af de ansatte.

2. Lønmodtagerne skal have repræsentation i virksomhedernes øverste ledelse, bestyrelse og direktion, hvor der er mindst 10 ansatte.

3. Virksomhedsrådet skal have en afgørende indflydelse med hensyn til sundheds- og sikkerhedsmæssige forhold i virksomheden. Denne indflydelse skal udøves i samarbejde med et arbejdstilsyn, der skal sikre, at de regler, der fastsættes af samfundet om miljø, sundhed og sikkerhed, overholdes.

4. Beslutninger i private virksomheder om ansættelser, forfremmelser og afskedigelser og produktionens udvidelse, indskrænkning, omlægning og tilrettelæggelse samt arbejdets fordeling forudsætter tilslutning fra lønmodtagernes valgte repræsentanter.

5. Virksomhedsrådet skal have adgang til alle informationer om virksomhedens regnskaber, budgetter, produktionsplaner, indkøbs- og salgsteknik m. m. i samme omfang som bestyrelsesmedlemmerne.

6. Virksomhedsrådet skal i offentlige virksomheder og koncessionerede selskaber overtage de daglige ledelsesfunktioner inden for den lovgivning og de bestemmelser, som folketing, kommunalbestyrelse og administrative myndigheder fastlægger.

Bemærkninger til forslaget.

Almindelige bemærkninger.

Forslaget tager især sigte på en side af arbejdspladسدemokratiet, retten til at lede og fordele arbejdet.

Det betyder ikke, at SF ikke mener, at en række andre forhold vedrørende arbejdsmarkedet skal forbedres, f. eks. skal der efter SF's opfattelse også ske ændringer i arbejdsformidlingsloven, arbejderbeskyttelseslovgivningen (jfr. bemærkningerne til forslagens punkt 3), forligsmandsloven og arbejdsrets-

lovgivningen, for at der kan blive tale om virkelig gennemført arbejdspladسدemokrati.

Men når SF har koncentreret forslaget om retten til at lede og fordele arbejdet, skyldes det, at det kan betragtes som den vigtigste side af arbejdspladسدemokratiet.

Fastlæggelsen af regler om arbejdspladسدemokrati har i betydelig udstrækning været foretaget af arbejdsmarkedets parter.

Men folketinget har på en række områder ikke mindst i de senere år lovgivet om forholdene på arbejdspladserne, herunder også om forhold, der berører retten til at lede og fordele arbejdet. Og selv om folketinget vedtager en lovgivning efter de retningslinjer, som forslaget angiver, vil der fortsat være en række forhold vedrørende arbejdsmarkedet, der vil være overladt til arbejdsmarkedets parter selv at fastsætte regler for, bl. a. fordi forslaget angiver retningslinjer for en rammelov.

Bemærkninger til de enkelte punkter.

ad 1) I alle virksomheder med mindst 10 ansatte vælges et virksomhedsråd blandt samtlige ansatte. I virksomheder med under 10 ansatte vælges 1-2 tillidsrepræsentanter af de ansatte til at udøve de beføjelser, der tilkommer virksomhedsrådet i de virksomheder, der har 10 ansatte. Virksomhedsrådet skal være sammensat således, at lønmodtagere fra de forskellige afdelinger og faggrupper i virksomheden er repræsenteret. Virksomhedsrådene vælger lønmodtagerfondens repræsentantskab (jfr. forslaget om lønmodtagerfonden).

ad 2) Dette indebærer, at der i virksomheder med mindst 10 ansatte, uanset ejerform, findes en bestyrelse og en direktion, som for mindre virksomheder kan være sammenfaldende. Lønmodtagernes repræsentanter i bestyrelse og direktion vælges af virksomhedsrådet. Hvor lønmodtagerne ikke har repræsentation i bestyrelse og direktion, skal de valgte tillidsrepræsentanter udøve de beføjelser, der tilkommer lønmodtagerrepræsentanter i bestyrelse og direktion.

ad 3) a. Når virksomhedsrådet tillægges en afgørende indflydelse, betyder det, at virksomhedsrådet kan kræve arbejdet i virksomheden standset — begrundet i manglende sikkerhed o. lign. — indtil disse forhold er blevet udbedret, eller indtil

arbejdstilsynet har været til stede og taget stilling til forholdene.

b. Arbejdstilsynet skal dels bestå af arbejdere udpeget af de faglige organisationer, dels af læger, ingeniører, sociologer m. m. udpeget af det offentlige og de faglige organisationer i forening.

c. Reglerne om miljø, sundhed og sikkerhed i arbejderbeskyttelseslovgivningen skal ændres, sådan at de entydigt bliver til gavn for lønmodtagerne. Dette indebærer bl. a. — som det tidligere er foreslået af SF i folketinget, senest ved forelæggelse af et forslag til folketingsbeslutning 23. januar 1973 — at der sker en begrænsning i skifteholdsarbejdet til det samfunds nødvendige, at der kommer forbud mod sundhedsfarlige lønsystemer, og at det forbydes at markedsføre nye maskiner, materialer og kemiske midler, medmindre det er bevist, at de ikke er sundhedsfarlige.

ad 4) Afhængig af, hvilken beslutning det drejer sig om, skal tilslutningen gives af lønmodtagernes valgte repræsentanter i direktionen eller bestyrelsen eller af virksomhedsrådet. Der tænkes i denne forbindelse ikke på at ændre beslutningsniveauet i forhold til det nuværende, men alene på at give lønmodtagernes valgte repræsentanter en afgørende beslutningsmyndighed.

ad 5) Bestemmelsen er nødvendig, hvis lønmodtagerrepræsentanterne i virksomhedsrådet skal sættes i stand til at træffe begrundede afgørelser om personalepolitik og produktionens tilrettelæggelse m. m.

ad 6) På en række punkter vil der være mulighed for at gennemføre et udbygget arbejdspladsdemokrati med det samme i offentlige virksomheder og koncessionerede selskaber bedre, end det vil være tilfældet for private virksomheder. Derfor skal rammerne for arbejdspladsdemokratiet på nogle punkter være anderledes.